

MARGARET LEROY

*Een liefde
in oorlogstijd*

the house of books

Oorspronkelijke titel

The Soldier's Wife

Uitgave

VOICE, Hyperion, New York

Copyright © 2011 by Margaret Leroy

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2012 by The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Vertaling

Edwin Krijgsman

Omslagontwerp

Wil Immink Design

Omslagdia

David Parker / Getty Images

Foto auteur

Nikki Gibbs

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 3693 1

ISBN 978 90 443 3694 8 (e-book)

NUR 302

D/2012/8899/97

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

I

juni-juli 1940

I

‘Er waren eens twaalf prinsessen...’ Ik verbaas me over mijn stem. Hij is volstrekt onbewogen, de stem van een normale moeder op een normale dag – alsof alles net zo is als altijd. ‘Elke nacht zat hun deur op slot, maar ’s ochtends waren hun schoenen helemaal afgetrapt, en ze waren bleekjes en moe, alsof ze de hele nacht op waren geweest...’

Millie zit dicht tegen me aan en zuigt op haar duim. Ik voel de warmte van haar lichaam: het stelt me een beetje gerust.

‘Ze waren gaan dansen, toch, mammie?’

‘Ja, ze waren gaan dansen.’

Blanche ligt uitgestrekt op de sofa en doet alsof ze in een oud nummer van *Vogue* leest, terwijl ze haar lange blonde haren door haar vingers haalt om ze te laten krullen. Aan alles is te merken dat ze luistert. Sinds haar vader met het leger naar Engeland is vertrokken, houdt ze ervan om naar de voorleesverhalen van haar zusje te luisteren. Misschien geven die haar een gevoel van veiligheid. Of misschien is er iets binnen in haar wat ernaar snakt om weer kind te zijn.

Het is vanavond hier in huis zo vredig. Het amberkleurige licht van de ondergaande zon valt op alle voorwerpen in de kamer – alles is zo prettig en vertrouwd: mijn piano en de stapels bladmuziek, de Staffordshire-honden en de zilveren eierdopjes, de vele boeken op de planken, het theeservies met bloemetjesmotief in de vitrinekast met glazen deurtjes. Ik kijk om me heen en vraag me af of we hier morgen om deze tijd nog zullen zijn – of ik na morgen deze kamer ooit nog terug zal zien. Millies kat Alphonse ligt in een kring van licht op de drempel te slapen en door het open raam dat uitkijkt over de achtertuin kun je alleen de zang

van de merel horen en het gemurmel van de beekjes; je hoort altijd het geluid van water in deze valleien. Ik ben zo dankbaar voor de rust – je zou haast denken dat een gewone, heerlijke zomerdag ten einde loopt. Vorige week, toen de Duitsers Cherbourg bombardeerden, kon je het zelfs hier in ons afgelegen dal horen, als donderslagen bij heldere hemel. En op de boerderij van Angèle Brocq, in Les Ruettes op de heuvel, voelde je het zachtjes trillen als je je hand tegen het vensterglas legde, slechts een licht vibreren, zodat je niet helemaal zeker wist of het het raam was dat trilde of je hand. Maar op dit moment is het hier rustig.

Ik ga verder met het verhaal. Er was een soldaat die terugkwam uit de oorlog. Hij had een mantel die hem helemaal onzichtbaar kon maken. Die gebruikte hij bij een poging om het geheim van de prinsessen te ontdekken. Samen met hen werd hij opgesloten in hun kamer. Ze gaven hem een glas wijn met iets erin, maar hij deed alleen maar alsof hij dronk.

‘Hij was echt slim, toch? Dat zou ik ook hebben gedaan als ik hem was,’ zegt Millie.

Opeens heb ik een duidelijke herinnering uit mijn kindertijd als ze dat zegt. Ik was net zo dol op sprookjes als zij – gefascineerd door de betoveringen, de moeilijke zoektochten, de schitterende betekenisvolle voorwerpen, de tovermantels, de fluwelen dansschoentjes. En net als Millie leefde ik mee met de personages in de verhalen, met hun verliezen en lotswendingen en alle moeilijke keuzes waarvoor ze kwamen te staan. Ervan overtuigd dat als ik in het verhaal was voorgekomen, ik alles had begrepen: dat ik slim en dapper en kordaat was geweest, dat ik had geweten wat ik moest doen.

Ik lees verder: ‘Toen de prinsessen dachten dat hij veilig sliep, gingen ze door een luik in de vloer, en hij trok zijn mantel aan en volgde hen. Ze liepen een heleboel wenteltrappen af en kwamen uiteindelijk bij een bos, met bomen met bladeren van diamant en goud...’

Even ben ik afgeleid door de schoonheid van het verhaal. Voor-

al deze passage vind ik prachtig, waarin de prinsessen het pad naar een andere wereld af gaan, tot in een geheime wereld die alleen aan hen toebehoort, een betoverende plek – ik hou van dat gevoel de diepte in te gaan, van omsloten zijn. Zoals het voelt wanneer je de paden op Guernsey volgt tot ons huis hier, in deze vochtige, bosrijke vallei van St.-Pierre du Bois – een vallei die zo veilig en afgezonderd lijkt, als een baarmoeder. En dan, als je doorloopt, ga je omhoog, en nog verder omhoog, en opeens sta je in het zonlicht, te midden van graanvelden, valken en de glinstering van de zee. Als een geboorte.

Millie schurkt zich tegen me aan; ze wil de plaatjes zien – de meisjes in hun felgekleurde glanzende jurken, de blaadjes van goud en diamant. Ik ruik haar vertrouwde, geruststellende geur – van koekjes, zeep en zonlicht.

Het plafond boven ons kraakt wanneer Evelyn zich opmaakt om naar bed te gaan. Ik heb haar warmwaterkruik gevuld – ze heeft het soms zelfs op tamelijk warme zomeravonden nog koud. Ze gaat altijd nog even in bed in de Bijbel lezen. Ze houdt het meest van het Oude Testament – de strenge geboden, de oorlogen: Onze-Lieve-Heer is een jaloerse god. Onze deken van de St.-Petrus is eigenlijk te mild voor haar. Wanneer we gaan – als we gaan – blijft zij bij Angie le Brocq in Les Ruettes. Evelyn is veel te oud om te reizen – ze is als een plant die lang heeft geleefd, te kwetsbaar om te verpotten.

‘Mam,’ zegt Blanche uit het niets, met een klein piepstemmetje. ‘Celeste zegt dat alle soldaten weg zijn – de Engelse soldaten in St.-Peter Port.’ Ze praat vlug, alsof de woorden als stoom in haar opkomen. ‘Celeste zegt dat er hier niemand meer is om te vechten.’

Ik haal diep adem; het doet pijn aan mijn borst. Ik kan niet langer doen alsof. ‘Ja,’ zeg ik. ‘Dat heb ik gehoord. Mevrouw Le Brocq heeft het me verteld.’

Opeens lijkt mijn stem raar – onvast, met karteltjes van angst. Het lijkt de stem van iemand anders. Ik bijt op mijn lip.

‘Ze zullen komen, toch, mam?’ zegt Blanche.

‘Ja, ik denk het wel,’ antwoord ik.

‘Wat zal er met ons gebeuren als we hier blijven?’ wil ze weten. Er zit een ondertoon van paniek in haar stem. Haar ogen, hyacintblauw, zijn dwingend, kijken me recht aan. Ze bijt op de velletjes van haar nagels. ‘Wat gebeurt er dan?’

‘Lieverd – het is een ingrijpende beslissing. Ik moet erover nadenken...’

‘Ik wil weg,’ zegt ze. ‘Ik wil naar Londen. Ik wil op de boot.’

‘Stil nou,’ moppert Millie. ‘Ik wil het verhaaltje horen.’

‘Blanche, Londen is niet veilig.’

‘Het is veiliger dan hier,’ betoogt ze.

‘Nee, lieverd. De mensen sturen hun kinderen naar het platteland. De Duitsers zouden Londen kunnen gaan bombarderen. Iedereen heeft een gasmasker...’

‘Maar we zouden bij tante Iris kunnen gaan wonen. In haar brief schreef ze dat we meer dan welkom zouden zijn. Dat heb jij gezegd. Ze zei dat we konden komen. Ik wil echt gaan, mam.’

‘Het zou een lastige reis kunnen worden,’ zeg ik. Ik hou mijn mond over de torpedo’s.

Ze heeft haar vuisten gebald. De stralende zon geeft de blonde haartjes op haar armen een gouden glans. ‘Dat maakt me niet uit. Ik wil weg.’

‘Blanche, ik denk er nog over...’

‘Nou, je moet opschieten, mam. We hebben niet alle tijd.’

Ik weet niet wat ik tegen haar moet zeggen. In de stilte hoor ik het tikken van de klok heel duidelijk, als een hartslag, de klok die door blijft tikken tot het moment aanbreekt waarop ik een beslissing moet nemen. Het klinkt me opeens onheilspellend in de oren.

Ik ga verder met het verhaal: ‘De prinsessen kwamen bij een ondergronds meer, waar twaalf bootjes vastlagen, en in ieder daarvan zat een prins om te roeien...’ Terwijl ik aan het voorlezen ben, wordt mijn stem weer vaster en mijn hartslag rustiger. ‘De soldaat stapte bij de jongste prinses in de boot. “O, o, er is iets niet goed,” zei ze. “De boot ligt te laag in het water.” De sol-

daat dacht dat hij ontdekt zou worden, en hij was heel bang...'

Blanche kijkt naar me en bijt op haar nagels. Maar Millie glimlacht breed.

'Hij hoeft niet bang te zijn, toch?' zegt ze triomfantelijk. 'Het komt allemaal goed, of niet? Hij gaat het geheim ontdekken en trouwt met de jongste prinses.'

'Nou já, Millie,' zegt Blanche. Door de onnozelheid van haar kleine zusje vergeet ze even haar eigen angst. 'Dat weet hij toch niet? Er zou van alles kunnen gebeuren. De mensen in het verhaal hebben geen idee hoe het gaat aflopen. Jij bent vier, dat zou je moeten weten.'

2

Als Millie in bed ligt, ga ik de tuin in. De achterkant van het huis ligt op het westen, en het zachte avondlicht valt op het langgerekte grasveld dat gestreept is met schaduwen, en op het rozenbed onder het raam, met alle rozen die ik daar geplant heb en die namen hebben als gedichtjes: Belle de Crécy, Celsiana, Alba Semiplena. Het is zo stil dat je een bloemblaadje kunt horen vallen.

Ik weet nog dat toen ik de eerste keer hier op Le Colombier kwam, ik verrukt was over deze aflopende tuin. 'Vivienne, schat, ik wil dat je van mijn eiland gaat houden,' zei Eugene toen hij me hier vlak na ons huwelijk heen bracht. Ik was in verwachting van Blanche, het leven was nog vol beloftes, en ik hield er toen inderdaad erg van, terwijl we de haven binnenvoeren, met in de verte St.-Peter Port, elegant gelegen op zijn groene heuvel. En ik was gecharmeerd van Le Colombier zelf – van de ouderdom en de donkere koelte van de kamers, van zijn gesausde muren en grijze dak van leisteen, en de brede grindtuin aan de voorkant van het huis. In de zomer kun je daar koffiedrinken, in het zon-

licht met de schaduwspikkels van bladeren. Het huis staat met de voorzijde naar de weg, de haag biedt ons beschutting, alleen het raam van het aangrenzende Les Vinaires, waarvan de keukenuur één zijde van onze tuin vormt, kijkt op ons uit. Het was allemaal een beetje verwaarloosd toen ik de eerste keer naar Guernsey kwam; het grind was overwoekerd met geel onkruid. Eugene was in Londen en Evelyn redde het allemaal niet. Nu hark ik het grind en ik hou kruiden en geraniums in potten, en er klimt een clematis langs en over de deur. En ik was weg van de kleine boomgaard aan de andere kant van het weggetje, die ook bij onze grond hoort en waar nu de kleine groene appeltjes beginnen te rijpen. En achter de boomgaard het bos, waar nachtegalen zitten. De mensen van hier noemen het bos de Blancs Blois – het Witte Bos – wat ik altijd vreemd vind, omdat het er in de zomer zo donker, zo geheimzinnig is onder het dichte bladerdak. Maar het meest van alles hou ik van deze tuin, die afloopt naar het riviertje. Deze tuin is mijn troost geweest.

Ik werk alles wat ik te doen heb af. Ik knip de uitgebloeide rozen van de struik en geef de moerbeiboom en de vijg water; ze staan in potten op het terras. Terwijl ik daarmee bezig ben, bedenk ik hoe raar dit eigenlijk is – om mijn tuin zo ijverig te onderhouden, terwijl we morgen al weg kunnen zijn. Ik werk met vaste hand, wat me verbaast. Maar als ik op een takje ga staan dat knapt, spring ik met een gilletje op; en dan word ik bevangen door angst. Het is iets fysieks, deze vrees, een siddering die door me heen gaat. Ik proef iets zuurs in mijn keel.

Ik leg mijn snoeischaar neer en ga op de rand van het terras zitten. Ik steun met mijn hoofd in mijn handen en overdenk alles nog een keer. Een heleboel mensen zijn al weg, zoals Connie en Norman uit Les Vinaires. Ze hebben hun huizen afgesloten en laten hun tuinen aan hun lot over. Sommigen, zoals ik, twijfelen nog: toen ik laatst sprak met Gwen, mijn beste vriendin, zei ze dat ze de knoop niet kon doorhakken. Anderen sturen alleen hun kinderen weg, met naamkaartjes op hun jassen gespeld. Maar dat

zou ik niet kunnen, ik zou mijn kinderen nooit alleen naar Engeland sturen. Ik weet hoe het voelt om als kind je moeder te moeten missen; ik zal alles doen om mijn kinderen dat te besparen. We gaan allemaal, met z'n drieën, of we blijven. Ik probeer in de toekomst te kijken, maar het komt me allemaal duister voor: ik kan me er geen voorstelling van maken, zie geen enkel helder scenario. De boot, de gevaarlijke reis, en naar Londen gaan en bij Iris op de grond slapen. Of hier blijven – alles prettig en vertrouwd, alles zoals het altijd was, in ons eigen bed slapen. Wachten op wat er gaat komen.

De schaduwen lengen, de kleuren van mijn tuin beginnen te vervagen, tot de schaduwen tastbaarder, echter lijken dan de dingen waar ze op vallen. Ik hoor een nachtegaal in de Blancs Bois zingen. De avonden op Guernsey hebben iets droevigs, ook al voelde Eugene dat nooit zo. Toen ik hier de eerste keer kwam, nam hij me mee op een tocht over het eiland, en we stopten aan de noordkust en keken naar de zonsondergang over L'Ancrese Bay – alle kleur was opeens verdwenen uit de lucht, de rotsen waren zwart, de zee was wit en gerimpeld en glinsterend, de vissersboten zwart en onbeweeglijk in het water, zo nietig tegen de immense zee – en er kwam een gevoel van melancholie in me op dat ik niet kon verklaren. Ik probeerde hem dat uit te leggen, maar hij begreep het niet; hij ervoer het in elk geval niet zo. Ik voelde een afstand tot hem, die al snel gewoon werd. We zagen de wereld totaal verschillend, hij en ik. Maar nu hij weg is vind ik mezelf al slecht als ik alleen maar dat soort dingen denk, aan de vele manieren waarop we samen ongelukkig waren.

Opeens fladderen er vogels op; ik schrik op, mijn hart bonkt in mijn keel. Kleinigheden jagen me tegenwoordig schrik aan.

En op datzelfde moment heb ik de beslissing genomen. Ik ben helder, en volkomen zeker. We vertrekken morgen. Blanche heeft gelijk. We kunnen hier niet blijven en maar afwachten. Als de dood vanwege een knappend takje of opvliegende vogels. Dat kunnen we niet doen.

Ik ga naar het schuurtje en pak mijn fiets. Ik fiets naar de pastorie om onze namen op de lijst te zetten.